

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL

JULIANE KOKOTT

prezentate la 1 martie 2007¹(1)

Cauza C-363/05

JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc

The Association of Investment Trust Companies

împotriva

Commissioners of HM Revenue and Customs

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de VAT and Duties Tribunal, London)

„Taxa pe valoarea adăugată – Scutirea administrării fondurilor comune de plasament – Noțiunea de fonduri comune de plasament, astfel cum sunt definite de statele membre – Fonduri închise de investiții”

I – Introducere

1. Potrivit celei de A șasea directive 77/388/CEE privind taxa pe valoarea adăugată (denumită în continuare „A șasea directivă”)(2), administrarea fondurilor de investiții este scutită de taxa pe valoarea adăugată. În hotărârea Abbey National(3), Curtea a precizat deja – de asemenea în urma cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de VAT and Duties Tribunal, London – care sunt activitățile incluse în noțiunea de *administrare* a fondurilor de investiții și în ce condiții serviciile de administrare a unui fond prestate de către un terț sunt scutite de taxa pe valoarea adăugată.

2. Cauza Abbey National privea fonduri deschise de investiții sub formă de trust (*Authorised Unit Trusts* – AUT) și societăți de investiții sub formă statutară (*Open-ended Investment Companies* – OEIC). În prezenta cauză, se ridică problema dacă scutirea se aplică și anumitor fonduri închise, și anume *Investment Trust Companies* (ITC). Fondurile deschise și cele închise se diferențiază, în esență, prin faptul că, în cazul fondurilor deschise, capitalul se modifică prin emisiunea și prin răscumpărarea unităților de fond, în timp ce fondurile închise au un capital fix.

3. Incertitudinea referitoare la tratamentul aplicat ITC rezultă din faptul că, pentru definirea fondurilor comune de plasament care beneficiază de avantajul fiscal (fonduri de investiții), directiva face trimitere la dreptul național. Într-adevăr, în Regatul Unit există reguli generale privind ITC. Totuși, potrivit dreptului național, acestea nu beneficiază de scutirea de taxa pe valoarea adăugată. Astfel, trebuie să se clarifice cât de largi sunt prerogativele de definire ale statelor membre și care sunt limitele impuse acestora, în special prin intermediul principiului neutralității taxei pe valoarea adăugată.

II – Cadrul juridic

A – Dreptul comunitar

4. Potrivit articolului 13(B) din A șasea directivă

„statele membre scutesc, în anumite condiții pe care acestea le stabilesc în scopul de a asigura aplicarea corectă și directă a scutirilor de mai jos, precum și de a preveni orice posibilă evaziune, fraudă sau abuz:

[...]

(d) următoarele operațiuni:

[...]

6. administrarea de fonduri comune de plasament, astfel cum sunt definite de statele membre; [...]" [traducere neoficială]

5. Directiva 85/611/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind anumite organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM)(4) armonizează reglementările naționale privind fondurile de investiții. În domeniul de aplicare al acesteia intră, potrivit articolului 1 alineatul (2) a doua linie?? numai fondurile deschise ale căror unități sunt, la cererea de înțorțorilor de unități, răscurp?rate sau rambursate, direct sau indirect, din activele acestor organisme. În schimb, fondurile închise sunt excluse în mod expres din domeniul de aplicare al directivei [articolul 2 alineatul (1) prima linie?? din Directiva 85/611].

B – Dreptul național

6. În Regatul Unit, scutirea prevăzută prin A șasea directivă privind administrarea fondurilor de investiții și a societăților de investiții a fost transpusă prin Items 9 și 10, Group 5, Schedule 9 din Legea din 1994 privind taxa pe valoarea adăugată (Value Added Tax Act 1994). Reglementarea se aplică în special pentru AUT (Item 9) sau OEIC (Item 10), însă nu și pentru ITC.

7. Dispozițiile Legii privind taxa pe valoarea adăugată din 1994, în versiunea aplicabilă în acel moment, fac trimitere, în ceea ce privește definiția organismelor scutite, la dispozițiile privind *Collective Investment Schemes* cuprinse în Partea a XVII-a din Legea din 2000 privind serviciile și piețele financiare (Financial Services and Markets Act 2000, FSMA). FSMA transpune în dreptul intern Directiva 85/611. În înțelesul FSMA, ITC nu intră în categoria *Collective Investment Schemes*. Acestea nu trebuie autorizate de către *Financial Service Authority* (FSA) în calitate de fonduri de investiții, precum AUT și OEIC, însă sunt supuse supravegherii acestei autorități în calitate de *Listing Authority* (autoritate a piețelor bursiere).

8. În vederea recunoașterii unei societăți drept ITC în înțelesul legislației privind impozitul pe venit și impozitul pe profit, trebuie îndeplinite o serie de condiții prevăzute în Section 842 din Legea din 1988 privind impozitul pe venit și impozitul pe profit (Income and Corporation Taxes Act 1988). În alte dispoziții se face trimitere la această prevedere. În plus, pentru ITC sunt aplicabile normele privind societățile de investiții din Legea din 1985 a societăților comerciale (Companies Act 1985).

III – Situația de fapt și întrebările preliminare

9. ITC sunt instrumente de plasament colectiv cu risc partajat, cotate la bursă în calitate de societăți pe acțiuni și care investesc într-un portofoliu de investiții. Investitorii dispun de acțiuni ale societății. Spre deosebire de AUT și OEIC, numărul de unități rămâne nemodificat (sub rezerva eventualelor majorări de capital). Investitorii nu au drept de răscumpărare a unităților de la societate, cum este cazul altor categorii de fonduri. Dimpotrivă, după caz, aceștia trebuie să își vândă unitățile pe piața bursieră. Valoarea bursieră a unităților se stabilește potrivit cererii și ofertei, în cadrul căreia valoarea portofoliului de plasament al ITC este un factor important de evaluare, însă nu reprezintă unicul factor de evaluare.

10. JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc este o ITC. Un terț, JP Morgan Fleming Asset Management (UK) Limited, îi furnizează servicii de administrare a operațiunilor de investiții pentru care plătește în acel moment taxa pe valoarea adăugată. Împotriva colectării taxei pe valoarea adăugată pentru serviciile furnizate de administrare a fondurilor, această societate a introdus o acțiune la VAT and Duties Tribunal care, prin decizia din 19 septembrie 2005, a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Noțiunea «fonduri comune de plasament» prevăzută la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă include și fondurile de investiții cu capital fix, precum ITC?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, propoziția «astfel cum sunt definite de statele membre», cuprinsă în articolul 13(B) litera (d) punctul 6:

a) permite statelor membre să selecționeze anumite «fonduri comune de plasament» aflate pe teritoriul lor pentru a le acorda beneficiul scutirii furnizării de servicii de administrare și de a exclude alte fonduri de la această scutire sau

b) obligă statele membre să identifice, între fondurile aflate pe teritoriul lor, pe cele care corespund definiției «fondurilor comune de plasament» și să extindă beneficiul scutirii la toate aceste fonduri?

3) Dacă s-a răspuns la a doua întrebare în sensul că statele membre au dreptul de a selecționa «fondurile comune de plasament» care beneficiază de scutire, care este incidența principiilor neutralității fiscale, egalității de tratament și prevenirii denaturării concurenței asupra exercitării acestei puteri de apreciere?

4) Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 are efect direct?”

IV – Apreciere juridică

A – Observație introductivă

11. Noțiunea de administrare de fonduri comune de plasament nu este definită în detaliu la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă. Totuși, aceasta conține două elemente care necesită o precizare, și anume „administrare” și „fonduri comune de plasament”.

12. După cum Curtea a statuat în hotărârea Abbey National, prevederea referitoare la ceea ce se înțelege prin *administrare* în sensul dispoziției menționate este doar o problemă de drept comunitar. Într-adevăr, potrivit unei jurisprudențe constante, scutirile prevăzute la articolul 13 din A șasea directivă constituie noțiuni autonome de drept comunitar care au ca obiect evitarea unor divergențe în aplicarea sistemului taxei pe valoarea adăugată de la un stat membru la altul(5).

13. În schimb, potrivit modului expres de redactare a directivei, statele membre trebuie să definească în detaliu fondurile comune de plasament respective. În această privință, Curtea să a pronunțat în hotărârea Abbey National în sensul că:

„Dacă, în consecință, statele membre nu pot să modifice conținutul, în special atunci când stabilesc condițiile de aplicare [se înțelege A șasea directivă], totuși nu aceasta este situația atunci când Consiliul le-a încredințat sarcina definirii anumitor termeni ai unei scutiri”(6).

14. Această formulare este echivocă. Curtea pare să recunoască statelor membre prerogativa de modificare a conținutului directivei, care, în general, este rezervată legiuitorului comunitar.

15. În realitate, se poate înțelege numai că, în anumite cazuri expres menționate, directiva face trimitere la definiția detaliată a unei noțiuni din reglementările interne și, astfel, transmite statului membru obligația de a completa aceste noțiuni. Asemenea trimiteri la definițiile naționale se regăsesc în numeroase prevederi ale celei de A șasea directive. Astfel, de exemplu, statele membre sunt obligate să definească profesiile medicale și paramedicale, ale căror prestații sunt scutite, potrivit articolului 13(A) alineatul (1) litera (c) din A șasea directivă. În plus, scutirea serviciilor furnizate de organizații cu caracter social sau caritative este supusă condiției ca statele membre să le confere statutul corespunzător(7).

16. Într-adevăr, această tehnică de reglementare are drept consecință faptul că cerințele de aplicare a celei de A șasea directive pot să se diferențieze în privința unor aspecte specifice de la un stat membru la altul. Totuși, aceasta instituie o anumită securitate juridică în domenii pe care legiuitorul comunitar nu le-a armonizat în detaliu în A șasea directivă întrucât rămâne totuși posibilă aplicarea regulilor relevante ale statelor membre. Acestea pot reprezenta o putere de apreciere care le permite să supună acordarea unei scutiri de îndeplinirea anumitor standarde care, în dreptul intern, sunt stabilite cu luarea în considerare a realităților din statul membru respectiv.

17. Atât din modul de redactare, cât și din înțelesul și din scopul prevederii relevante a directivei reiese că însăși puterea de apreciere a statelor membre este limitată(8). Prin urmare, nu este posibil ca statele membre să califice organisme drept fonduri comune de plasament, în sensul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă care, având în vedere înțelesul și scopul acestei prevederi, nu se încadrează de la bun început în această noțiune. Pe de altă parte, statele membre trebuie să respecte în general principiile fundamentale ale celei de A șasea directive, cum ar fi în special principiul neutralității taxei pe valoarea adăugată(9).

B – Cu privire la prima întrebare preliminară

18. Prin intermediul primei întrebări trebuie să se clarifice dacă fondurile închise precum ITC pot în general constitui „fonduri comune de plasament” potrivit articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.

19. În hotărârea Abbey National, pronunțată după formularea deciziei de trimitere în prezenta cauză, Curtea s-a pronunțat deja în sensul că scutirea serviciilor de administrare de fonduri comune de plasament intervine indiferent de forma juridică a acestora și este aplicabilă și organismelor de plasament colectiv constituite sub formă contractuală sau sub formă de trust, precum și organismelor constituite sub formă statutară(10).

20. Într-adevăr, în primul rând, se înscriu fondurile fără personalitate juridică, precum cele constituite sub formă contractuală sau sub formă de trust, care sunt supuse serviciilor de administrare ale unui administrator extern de fonduri. În schimb, societățile de investiții sub formă statutară au în principiu posibilitatea să se autoadministreze, fără intervenția unui terț(11). Atâta vreme cât fondurile de investiții sub formă statutară recurg la un administrator extern de fonduri, acestea se găsesc în aceeași situație ca și fondurile fără personalitate juridică(12). După cum Curtea s-a pronunțat deja în hotărârea Abbey National, ar fi contrar principiului neutralității fiscale ca serviciile de administrare a fondurilor constituite sub formă statutară să fie impozitate, în timp ce administrarea fondurilor constituite sub altă formă este scutită de impozitare(13).

21. ITC sunt societăți pe acțiuni, prin urmare fonduri comune de plasament cu personalitate juridică ce au fost constituite sub formă statutară. Nu există diferențe relevante între fondurile care îmbracă această formă juridică și alte societăți de investiții constituite sub formă statutară, de exemplu, OIEC, care, evident, ar fi împiedicat de la început clasificarea fondurilor închise menționate în cadrul fondurilor comune de plasament în înțelesul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.

22. Împrejurarea că Directiva 85/611 nu este aplicabilă fondurilor închise de investiții nu contravine acestei concluzii. Într-adevăr, în hotărârea Abbey National, pentru a răspunde la întrebarea dacă administrarea unui fond de investiții trebuie considerată scutită de taxa pe valoarea adăugată, Curtea a făcut trimitere la dispozițiile Directivei 85/611. Totuși, A șasea directivă a fost adoptată cu mult înainte de Directiva 85/611 și are un domeniu de aplicare diferit de această directivă(14). De aceea, Directiva 85/611 nu permite nicio concluzie definitivă cu privire la organismele care pot fi încadrate la scutirea prevăzută la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.

23. De asemenea, excluderea fondurilor închise din domeniul de aplicare al Directivei 85/611 nu rezultă, de altfel, din motive care ar rezulta din interpretarea celei de A șasea directive. În schimb, legiuitorul a armonizat în mod progresiv normele privind fondurile de investiții și a amânat la o dată ulterioară reglementarea privind fondurile închise(15).

24. Prin urmare, trebuie să se răspundă la prima întrebare preliminară în sensul că noțiunea „fonduri comune de plasament”, prevăzută la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, poate include și fonduri închise de investiții precum ITC.

C – Cu privire la a doua și la a treia întrebare preliminară

25. Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări preliminare, care trebuie analizate împreună, trebuie să se stabilească întinderea prerogativelor statelor membre de definire a fondurilor comune de plasament, a căror administrare este scutită de taxa pe valoarea adăugată potrivit articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.

26. Instanța de trimitere are în vedere două variante posibile de interpretare. În prima variantă, un stat membru poate selecționa anumite fonduri comune de plasament existente pe teritoriul său în scopul scutirii de taxa pe valoarea adăugată a serviciilor de administrare, potrivit articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din Așasea directivă, iar pe altele le poate exclude de la tratamentul preferențial. În a doua variantă, administrarea tuturor fondurilor comune de plasament, astfel cum sunt definite de statele membre, este scutită de taxa pe valoarea adăugată.

27. În această privință, după cum subliniază și Comisia, trebuie mai întâi să se observe că noțiunea de fond comun de plasament (special investment fund) nu reprezintă prin ea însăși o noțiune juridică specifică dreptului intern. Împrejurarea că, potrivit dreptului intern, o formă de plasament este recunoscută drept fond de investiții nu conduce în mod automat la concluzia că este vorba de un fond comun de plasament în sensul celei de Așasea directive. Dimpotrivă, în exercitarea puterii lor de apreciere, statele membre trebuie să precizeze care organisme sunt considerate fonduri comune de plasament, a căror administrare este scutită de taxa pe valoarea adăugată. În principiu, acestea pot să excludă de la scutire și anumite categorii de fonduri de investiții și, astfel, să nu ia în considerare împrejurarea că, în privința unor aspecte specifice, aceste fonduri de investiții sunt reglementate de dreptul intern(16).

28. Unica împrejurare în care ITC nu sunt recunoscute drept fonduri de investiții potrivit dreptului Regatului Unit nu poate însă să conducă la concluzia definitivă că administrarea fondurilor din această categorie este scutită de taxa pe valoarea adăugată. Dimpotrivă, trebuie examinat dacă legiuitorul național și-a exercitat în mod corect puterea de apreciere prin faptul că nu a extins scutirea la serviciile de administrare a ITC.

29. În cadrul exercitării puterii de apreciere, statele membre trebuie să aibă în vedere obiectivele scutirii și principiul neutralității fiscale(17).

30. Obiectivul scutirii administrării fondurilor comune de plasament, prevăzute la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din Așasea directivă, constă în special în a nu îngreuna accesul micilor investitori la această formă de plasament. În lipsa scutirii, deținătorii de unități la fondurile de investiții ar fi impozitați suplimentar față de investitorii care își investesc disponibilitățile bnești în acțiuni sau în alte valori mobiliare și care nu beneficiază de servicii de administrare a fondurilor(18). Investiția în fondurile de investiții are o semnificație deosebită în special pentru micii investitori. Din cauza volumului investițional redus de care dispun, acestora le este limitată posibilitatea investirii în mod direct într-un portofoliu larg de valori mobiliare; în plus, de multe ori, aceștia nu dispun de cunoștințele necesare pentru compararea și selecționarea valorilor mobiliare(19).

31. Întrădevă, după cum guvernul Regatului Unit susține în mod pertinent, scutirile prevăzute la articolul 13 din Așasea directivă sunt de strictă interpretare, dat fiind că aceste scutiri constituie derogări de la principiul general potrivit căruia taxa pe valoarea adăugată este colectată pentru fiecare prestare de servicii efectuată cu titlu oneros de către o persoană impozabilă(20). Totuși, interpretarea noțiunii utilizate în această dispoziție trebuie să fie conformă cu obiectivele acesteia(21). Prin urmare, statele membre nu au posibilitatea să determine prea restrictiv domeniul fondurilor comune de plasament a căror administrare este scutită(22). În caz contrar, nu ar fi îndeplinit obiectivul de a nu îngreuna investirea disponibilităților bnești în fondurile de investiții.

32. În special, statele membre nu au posibilitatea să excludă de la scutire niciun fond de investiții care intră în domeniul de aplicare al Directivei 85/611 și care, între timp, se suprapune prerogativei de definire a statelor membre(23). Întrucât această directivă armonizează la un nivel ridicat legislațiile naționale privind anumite categorii de fonduri de investiții în vederea protejării

investitorilor, fondurile de investiții incluse în directivă sunt apte într-un mod specific pentru investițiile bune ale micilor investitori.

33. Altfel, statele membre pot exclude de la scutire fondurile de investiții care nu intră în domeniul de aplicare al Directivei 85/611, atât timp cât se conformează principiului neutralității fiscale.

34. Principiul neutralității fiscale este menționat pentru prima dată în al cincilea considerent al Primei directivei privind taxa pe valoarea adăugată⁽²⁴⁾ care are următorul cuprins: „Un sistem privind taxa pe valoarea adăugată atinge cel mai înalt grad de simplitate și de neutralitate atunci când taxa este percepută într-un mod cât mai general posibil și atunci când sfera sa de aplicare acoperă toate etapele producției și distribuției, precum și prestarea de servicii [...]”. [traducere neoficială]

35. În diverse situații, Curtea a dat importanță acestui principiu. În contextul dreptului de deducere, acest principiu impune o neutralitate în funcție de valoare, și anume taxa aferentă intrărilor trebuie să poată fi integral dedusă din taxa exigibilă aferentă prestației către consumatorul final⁽²⁵⁾. Astfel, se evită impozitarea multiplă a unei prestații în funcție de numărul etapelor anterioare aferente intrărilor.

36. În alte contexte, este evidențiat, în primul rând, mai pronunțat aspectul egalității de tratament a tuturor prestațiilor, respectiv a tuturor persoanelor impozabile, în ceea ce privește impozitarea și cota de impozitare⁽²⁶⁾. Formulările pe care Curtea le-a ales pentru definirea acestei caracteristici a principiului neutralității sunt variate.

37. În unele decizii, aceasta a statuat: „Principiul neutralității fiscale se opune [...] tratamentului diferit în materie de colectare a taxei pe valoarea adăugată al agenților economici care efectuează aceleași operațiuni”⁽²⁷⁾.

38. În alte hotărâri, Curtea a utilizat formula potrivit căreia principiul neutralității fiscale s-ar opune în special „ca măsurile sau ca prestațiile de servicii asemănătoare, care se află aadar în concurență unele cu altele, să fie tratate în mod diferit din punctul de vedere al taxei pe valoarea adăugată”⁽²⁸⁾. În numeroase rânduri, Curtea a precizat că, pentru evaluarea asemănării măsurilor sau a serviciilor, identitatea producătorului sau a furnizorului de servicii și forma juridică în care acesta își desfășoară activitatea nu prezintă, în principiu, relevanță⁽²⁹⁾.

39. De fiecare dată, aceste formulări pun în evidență aspecte diferite, pe de o parte egalitatea de tratament a operatorilor economici și, pe de altă parte, egalitatea de tratament a serviciilor furnizate de aceiași. Totuși, acestea se întemeiază pe interpretarea echivalentă a principiului neutralității fiscale. În mod specific, potrivit guvernului Regatului Unit, aplicabilitatea acestuia ar fi foarte limitată atunci când, pe baza formulării citate la punctul 37, ar trebui susținut tratamentul egal numai în privința serviciilor identice din punct de vedere fiscal. În schimb, principiul neutralității fiscale ar impune în plus și egalitatea de tratament a serviciilor care îndeplinesc același scop, care sunt interschimbabile și care, prin urmare, se află în concurență.

40. Regatul Unit își exprimă temerea că, prin această interpretare a principiului neutralității fiscale, domeniul fondurilor comune de plasament care beneficiază de avantajul fiscal este nelimitat. Prin urmare, ar trebui scutite și serviciile de administrare a numeroase alte forme de investiții colective, precum fondurile de pensii, asigurările de viață de tip „unitălinked”, Investment Clubs și Venture Capital Trust.

41. Totuși, după cum Comisia arată în mod pertinent, acțiunea principală are ca obiect numai stabilirea aspectului dacă administrarea fondurilor închise de investiții precum ITC intră în

domeniul de aplicare al articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A 7 asea directiv?. Modalitatea de evaluare a altor instrumente de plasament specifice, care 7 ine seama de scopurile acestei prevederi 7 i de principiul neutralit??ii fiscale, reprezint? o problem? ipotetic?.

42. În plus, Guvernul Regatului Unit sus?ine c?, de?i existen?a unui comportament concuren?ial ar constitui un criteriu decisiv, în orice caz, tratamentul fiscal diferit ar fi lipsit de efect întrucât, în practic?, sarcina fiscal? suplimentar? suportat? de ITC ar fi neînsemnat?.

43. Aceast? concluzie nu poate fi admis?. În privin?a scutirii de taxa pe valoarea ad?ugat?, principiul neutralit??ii fiscale se opune inegalit??ii de tratament fa?? de m?rfurile sau de prest?rile de servicii asem?n?toare care se afl? a?adar în concuren?? unele cu altele. O înc?lcare a acestui principiu nu presupune ca impozitarea inegal? s? conduc? în realitate 7 i la o denaturare a concuren?ei care ar putea fi dovedit?. În caz contrar, s?ar ajunge la aplicarea scutirii de la caz la caz. Astfel, influen?a real? a impozit?rii administr?rii de fonduri asupra concuren?ei depinde de împrejur?rile spe?ei, de exemplu, de structura costurilor categoriei de fonduri respective 7 i de sensibilitatea la pre?uri a segmentului de fonduri vizat.

44. Cu toate acestea, în cadrul examin?rii principiului neutralit??ii fiscale în prezenta cauz?, nu este pus în discu?ie caracterul comparabil al activit??ilor propriu?zise de administrare sau tratamentul egal al administratorilor externi de fonduri. Dimpotriv?, se ridic? problema caracterului comparabil al fondurilor de investi?ii, a c?ror pozi?ie de pia?? este posibil afectat? de sarcina fiscal? asupra administr?rii de fonduri. În aceast? situa?ie, principiul neutralit??ii fiscale se opune a?adar unui tratament fiscal diferit al prest?rilor de servicii, în func?ie de destinatarul serviciului, atâta vreme cât destinatarii serviciilor sunt ei în?iși comparabili 7 i se afl? în concuren?? unii cu al?ii.

45. În decizia de trimitere, instan?a de trimitere a constatat c?, în mod asem?n?tor AUT sau OEIC, ITC permit investitorilor priva?i s? investeasc? în mari portofolii de investi?ii 7 i s? reduc? astfel riscurile bursiere. În plus, în privin?a tuturor tipurilor de fonduri, investitorii priva?i ar beneficia de un management profesionist al acestora, ale c?rui costuri sunt reduse, precum 7 i de costuri generale comerciale 7 i de administrare reduse. Mai mult, ITC ar îndeplini acelea?i func?ii 7 i în privin?a investitorilor institu?ionali. Aceste elemente permit concluzia potrivit c?reia ITC sunt comparabile categoriilor de fonduri care beneficiaz? de avantajul fiscal (AUT, OEIC) 7 i se afl? în concuren?? cu acestea. Prin urmare, administrarea ITC ar trebui s? fie scutit? de taxa pe valoarea ad?ugat?.

46. O inegalitate de tratament ar putea fi admis? doar atunci când diversele tipuri de fonduri nu îndeplinesc în acela?i mod obiectivele scutirii. Între altele, scutirea trebuie s? faciliteze micilor investitori accesul la investi?ia în valori mobiliare prin intermediul unei investi?ii colective. Aceast? grup? de investitori nu are nicio posibilitate de a controla ea îns??i activitatea unui fond 7 i, prin urmare, depinde într-o m?sur? specific? de mecanismele de protec?ie prev?zute prin lege.

47. Întrucât articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A 7 asea directiv? face trimitere la fondurile comune de plasament, astfel cum sunt definite de statele membre, acestora le este încredin?at? obliga?ia stabilirii cadrului juridic privind structura 7 i administrarea instrumentelor de investi?ii care beneficiaz? de avantajul fiscal. Ar fi în conformitate cu obiectivele scutirii ca, în cadrul exercit?rii acestei prerogative de definire, statele membre s? aib? de asemenea în vedere nivelul de garantare a protec?iei investitorilor la un anumit tip de fond.

48. Statele membre nu mai dispun de marj? de apreciere în privin?a fondurilor cuprinse în domeniul de aplicare al Directivei 85/611; trebuie s? se în?eleag? c? acestea ofer? o protec?ie suficient? investitorilor. În schimb, pot fi exceptate de la scutire alte forme de investi?ii atunci când protec?ia investitorilor nu este asigurat? la un nivel comparabil celei asigurate de fondurile a c?ror

administrare este scutit?.

49. Instanța de trimitere trebuie să clarifice dacă, în speță, protecția investitorilor asigurată de ITC este comparabilă cu nivelul de protecție asigurată de AUT și de OIEC. Astfel, în funcție de fiecare tip de fond, pot fi puse în aplicare diverse mecanisme care să conducă la un nivel de protecție comparabil.

50. Prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare preliminară în sensul că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă conferă statelor membre prerogativa determinării fondurilor comune de plasament a căror administrare este scutită. În cadrul exercitării acestei prerogative, statele membre trebuie să ia în considerare modul de redactare și obiectivele acestei dispoziții, precum și principiul neutralității fiscale, care impune ca toate fondurile comune de plasament asemenea și care se află aadar în concurență unele cu altele să fie tratate în mod egal din punctul de vedere al colectării taxei pe valoarea adăugată.

D – *Cu privire la a patra întrebare preliminară*

51. În măsura în care, în cadrul exercitării prerogativei de definire a fondurilor comune de plasament care beneficiază de avantajul fiscal, în sensul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, statul membru nu a respectat principiul neutralității fiscale și, în mod nelegal, nu a inclus anumite fonduri, se ridică problema dacă directiva are efect direct pentru persoanele vizate.

52. În acest context, trebuie amintit că, în toate cazurile în care dispozițiile unei directive par, din punctul de vedere al conținutului, necondiționate și suficient de precise, aceste dispoziții pot fi invocate, în lipsa unor măsuri de aplicare luate în termenele prevăzute, atât împotriva oricărei dispoziții interne neconforme cu directiva, cât și în măsura în care sunt de natură să definească drepturi pe care particularii le pot valorifica în raport cu statul(30).

53. Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă descrie în mod suficient de precis și necondiționat activitățile care trebuie scutite de taxa pe valoarea adăugată, astfel încât particularul poate invoca în mod direct această dispoziție.

54. Faptul că statele membre dispun de o putere de apreciere în definirea fondurilor comune de plasament a căror administrare este scutită nu este contrar acestei concluzii. În măsura în care legiuitorul național a depus această putere de apreciere, în temeiul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, particularul poate solicita în orice situație în mod direct să fie scutit de taxa pe valoarea adăugată atunci când se stabilește, în temeiul unor criterii obiective, că persoana interesată ar fi trebuit să fie inclusă în sfera persoanelor care beneficiază de avantajul fiscal(31). În cazul încălțării principiului neutralității fiscale, persoana impozabilă trebuie să dovedească faptul că, potrivit legislației naționale, fondurile respective sunt asemenea fondurilor care beneficiază în dreptul național de avantajul fiscal și se află în concurență cu acestea.

55. În această situație, un stat membru nu poate opune persoanei impozabile faptul că nu a adoptat dispoziții care să definească tipul de fond respectiv drept fond comun de plasament în sensul articolului 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă(32). *A fortiori*, un stat membru nu poate face trimitere în mod legal la dispozițiile naționale pe care le-a adoptat în exercitarea acestei prerogative de definire, care sunt însă contrare principiului neutralității fiscale(33).

56. Prin urmare, trebuie să se răspundă la a patra întrebare preliminară că articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă are efect direct în favoarea persoanelor cărora dreptul național, prin care se încalcă principiul neutralității fiscale, nu le acordă beneficiul scutirii de taxa pe valoarea adăugată prevăzută în această dispoziție.

V – Concluzie

57. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare formulate de VAT and Duties Tribunal după cum urmează:

„1. Noțiunea «fonduri comune de plasament», prevăzută la articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare, poate include și fonduri închise de investiții, precum *Investment Trust Companies*.

2. Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă conferă statelor membre prerogativa stabilirii fondurilor comune de plasament a căror administrare este scutită. În cadrul exercitării acestei prerogative, statele membre trebuie să ia în considerare modul de redactare și obiectivele acestei dispoziții, precum și principiul neutralității fiscale, care impune ca toate fondurile comune de plasament asemănătoare și care se află aadar în concurență unele cu altele să fie tratate în mod egal din punctul de vedere al colectării taxei pe valoarea adăugată.

3. Articolul 13(B) litera (d) punctul 6 din A șasea directivă are efect direct în favoarea persoanelor cărora dreptul național, prin care se încalcă principiul neutralității fiscale, nu le acordă beneficiul scutirii de taxa pe valoarea adăugată prevăzută în această dispoziție.”

1 – Limba originală: germană.

2 – A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO L 145, p. 1). Cu începere de la 1 ianuarie 2007, această directivă a fost abrogată și înlocuită prin Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7).

3 – Hotărârea din 4 mai 2006, Abbey National și Inscape Investment Fund (C-169/04, Rec., p. I-4027).

4 – JO L 375, p. 3, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 138, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Directiva 2005/1/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2005 de modificare a Directivelor 73/239/CEE, 85/611/CEE, 91/675/CEE, 92/49/CEE și 93/6/CEE ale Consiliului, precum și a Directivelor 94/19/CE, 98/78/CE, 2000/12/CE, 2001/34/CE, 2002/83/CE și 2002/87/CE, în scopul instituirii unei noi structuri de organizare pentru comitetele competente din domeniul serviciilor financiare (JO L 79, p. 9, Ediție specială, 06/vol. 7, p. 203).

5 – A se vedea hotărârea din 12 septembrie 2000, Comisia/Irlanda (C-358/97, Rec., p. I-6301, punctul 51), hotărârea din 3 martie 2005, Fonden Marselisborg Lystbådehavn (C-428/02, Rec., p. I-1527, punctul 27), și hotărârea Abbey National și Inscape Investment Fund (citată la nota de subsol 3, punctul 38).

6 – Hotărârea Abbey National și Inscape Investment Fund (citată la nota de subsol 3, punctul 39) cu trimitere la hotărârea din 28 martie 1996, Gemeente Emmen (C-468/93, Rec., p. I-1721,

punctul 25).

7 – A se vedea, de exemplu, articolul 13(A) alineatul (1) literele (b), (g), (h), (i), (l) și (n) din A șasea directivă.

8 – A se vedea hotărârea Gemeente Emmen (citată la nota de subsol 6, punctul 25), hotărârea din 12 februarie 1998, Blasi (C-346/95, Rec., p. I-481, punctul 21), și concluziile din 15 decembrie 2005 prezentate în cauza Solleveld și van den Hout/van Eijnsbergen (C-443/04 și C-444/04, Rec., p. I-3617, punctul 23).

9 – A se vedea hotărârea din 10 septembrie 2002, Kügler (C-141/00, Rec., p. I-6833, punctele 55 și 56), hotărârea din 6 noiembrie 2003, Dornier (C-45/01, Rec., p. I-12911, punctul 69), și hotărârea din 27 aprilie 2006, Solleveld și van den Hout/van Eijnsbergen (C-443/04 și C-444/04, Rec., p. I-3617, punctele 35 și 36), precum și punctele 23 și 27 și următoarele din concluziile prezentate în această cauză.

10 – Citată la nota de subsol 3, punctul 53.

11 – A se vedea mai ales concluziile avocatului general Poiares Maduro din 18 mai 2004 prezentate în cauza BBL (C-8/03, Rec., p. I-10157, punctul 26), precum și concluziile noastre din 8 septembrie 2005 prezentate în cauza Abbey National și Inscape Investment Fund (C-169/04, Rec., p. I-4027, punctul 29 și următoarele).

12 – A se vedea concluziile prezentate în cauza Abbey National și Inscape Investment Fund (citate la nota de subsol 11, punctul 32) și concluziile prezentate în cauza BBL (citate la nota de subsol 11, punctul 27).

13 – Hotărârea Abbey National și Inscape Investment Fund (citată la nota de subsol 3, punctul 56).

14 – A se vedea concluziile prezentate în cauza Abbey National și Inscape Investment Fund (citate la nota de subsol 11, punctul 79).

15 – A se vedea al șaselea considerent al Directivei 85/611.

16 – Curtea s-a pronunțat în acest sens în hotărârea Solleveld și van den Hout/van Eijnsbergen (citată la nota de subsol 9, punctul 33) referitor la autorizarea statelor membre de a defini profesiile medicale care, potrivit articolului 13(A) alineatul (1) litera (c) din A șasea directivă, intră în domeniul de aplicare al scutirii.

17 – A se vedea jurisprudența citată la notele de subsol 8 și 9.

18 – A se vedea hotărârea Abbey National și Inscape Investment Fund (citată la nota de subsol 3, punctul 62) și punctele 27 și 68 ale concluziilor prezentate în această cauză, precum și concluziile prezentate în cauza BBL (citate la nota de subsol 11, punctul 26).

19 – Concluziile prezentate în cauza Abbey National și Inscape Investment Fund (citată la nota de subsol 11, punctul 28).

20 – A se vedea, printre altele, hotărârea din 20 noiembrie 2003, Taksatorringen (C-8/01, Rec., p. I-13711, punctul 36), hotărârea din 26 mai 2005, Kingscrest și Montecello (C-498/03, Rec., p. I-4427, punctul 29), hotărârea Abbey National și Inscape Investment Fund (citată la nota de subsol 3, punctul 60) și hotărârea din 14 decembrie 2006, VDP Dental Laboratory (C-401/05, nepublicată încă în Recueil, punctul 23).

21 – A se vedea hotărârile Dornier (citată la nota de subsol 9, punctul 42) și Kingscrest și Montecello (citată la nota de subsol 20, punctul 29).

22 – A se vedea hotărârea din 11 ianuarie 2001, Comisia/Franța (C-76/99, Rec., p. I-249, punctul 23). În această hotărâre, Curtea sa pronunțat în sensul că articolul 13(A) alineatul (1) litera (b) din A seșea directivă nu ar fi, în mod special, de strictă interpretare, întrucât scutirea activităților conexe spitalizării sau altor îngrijiri medicale trebuie să fie garantată, pentru ca accesul la asemenea îngrijiri să nu fie obstructat prin costuri mai mari care se produc în cazul în care îngrijirile înseși sau activitățile conexe acestora ar fi supuse taxei pe valoarea adăugată.

23 – A se vedea concluziile prezentate în cauza Abbey National și Inscape Investment Fund (citate la nota de subsol 11, punctul 38).

24 – Prima directivă 67/227/CEE a Consiliului din 11 aprilie 1967 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri (JO 71, p. 1301). Cu începere de la 1 ianuarie 2007, această directivă a fost abrogată și înlocuită prin Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7).

25 – A se vedea în acest sens hotărârea din 14 februarie 1985, Rompelman (268/83, Rec., p. 655, punctul 19), hotărârea din 21 martie 2000, Gabalfria și alții (C-110/98 și C-147/98, Rec., p. I-1577, punctul 44), hotărârea din 27 septembrie 2001, Cibo Participations (C-16/00, Rec., p. I-6663, punctul 27), și hotărârea din 26 mai 2005, Kretztechnik (C-465/03, Rec., p. I-4357, punctul 34).

26 – Hotărârea Solleveld și van den Hout/van Eijnsbergen (citată la nota de subsol 9, punctul 35). A se vedea și hotărârea Dornier (citată la nota de subsol 9, punctul 74), în care Curtea sa întemeiat în mod direct pe principiul egalității de tratament.

27 – Hotărârea din 7 septembrie 1999, Gregg (C-216/97, Rec., p. I-4947, punctul 20). A se vedea și hotărârea din 29 martie 2001, Comisia/Franța (C-404/99, Rec., p. I-2667, punctul 45) și hotărârile Kügler (citată la nota de subsol 9, punctul 30) și Abbey National și Inscape Investment Fund (citată la nota de subsol 3, punctul 56).

28 – Hotărârea din 23 octombrie 2003, Comisia/Germania (C-109/02, Rec., p. I-12691, punctul 20), hotărârea din 17 februarie 2005, Linneweber și Akritidis (C-453/02 și C-462/02, Rec., p. I-1131, punctul 24), hotărârea din 12 ianuarie 2006, Turn- und Sportunion Waldburg (C-246/04, Rec., p. I-589, punctul 33), și hotărârea Solleveld și van den Hout/van Eijnsbergen (citată la nota de subsol 9, punctul 39). Semnificația colectivă neutră a taxei pe valoarea adăugată din punctul de vedere al concurenței a fost subliniată deja de către Curte în hotărârea din 12 iunie 1979, Nederlandse Spoorwegen (126/78, Rec., p. 2041, punctul 12).

29 – Hotărârea Linneweber și Akritidis (citată la nota de subsol 28, punctul 25) în mai multe puncte. Cu toate acestea, în alte situații, anumite calități ale furnizorului de servicii, de exemplu, calificarea sa profesională, pot constitui în mod cert o diferență relevantă pentru tratarea fiscală a unui serviciu (a se vedea hotărârea Solleveld și van den Hout/van Eijnsbergen, citată la nota de

subsol 9, punctele 40 și 41).

30 – A se vedea hotărârea din 19 ianuarie 1982, Becker (8/81, Rec., p. 53, punctul 25) și hotărârile Kügler (citată la nota de subsol 9, punctul 51) și Linneweber și Akritidis (citată la nota de subsol 28, punctul 33).

31 – A se vedea în acest sens hotărârile Dornier (citată la nota de subsol 9, punctul 81) și Kügler (citată la nota de subsol 9, punctele 55 și 57).

32 – A se vedea în acest sens hotărârea Linneweber și Akritidis (citată la nota de subsol 28, punctul 35).

33 – A se vedea hotărârea Linneweber și Akritidis (citată la nota de subsol 28, punctele 36 și 37).